

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΤΟΥ ΒΙΟΛΙΟΥ

Η ΓΑΛΛΟ-ΒΕΛΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ — Ο ΤΟΜΣΟΝ ΚΑΙ Ο ΥΖΑΪ

Από την εποχή του Κορέλλι (1653—1713), του Βιβάλντι, του Τσοπίν των Γερμανών, Βερατοίνι, Λοκατέλλι, Μαρτίνι, Βιτάλι κλπ. μεγάλων διδασκάλων της παλαιάς Ιταλικής σχολής και ειδικώτερον του βιολιού, η τέχνη αυτού του όργάνου είχε λάβει τη σημερινή μορφή της και άφθοι οι καλλιτέχναι αυτοί την έβρασαν στον άληθινό της προορισμό νά έκπληκτεί την μουσική τέχνη, την μουσική έκφρασι, την μουσική ιδέα, τό βιολί πηρθε ή θέσι του όχι μόνο ως όργανο δεξιοτεχνίας, έπιτρέπον ο' έκείνοις πού τούς έπροέκισε ή φύσις με έκαιρετικά προσόντα νά κάνουν μιά καριέρα βιρτουόζου και νά άποκοτύν μιά πραγματική άναγνώρισι στά μεγάλα μουσικά κέντρα, άλλα και ως όργανο άπαραίτητο μαζί κ' ι με τη βιόλα και τό βιολοντσέλλο γιά κάθε άνώτερη μουσική έκδήλωσι, γιά τις συμφωνικές συναυλίες, γιά τή μουσική δραματίου, γιά τό μελόδραμα κλπ.

Από κείνο τόν καιρό όποτε είχε πιά δημιουργηθή μιά παράδοσις γιά τό βιολί και τήν τέχνη του έχουν πορομείνι στην ιστορία και άναφέροντι πάντοτε με εύλάβεια από όλους τούς μουσικολόγους τά όνόματα άρκετών άληθινών καλλιτεχνών του όργάνου. Αλλά και με τις διάφορες περιγραφές του ταλέντου των και τών έκτελέσεών των από γενεάς εις γενεάς, οι πραγματικά κορυφαίοι άπ' αυτούς έπήρσαν στη μνήμη τών ανθρώπων και τά όνόματά τους άναγράφηκαν κοντά στα όνόματα τών άλλων συγχρόνων των, συνθετών μάστρων ή άλλων δημιουργών, πού ή προσφορά τους στην εξέλιξι της μουσικής τέχνης ήταν έξεια να σημειωθ ή στας δέλτους της ιστορίας της μουσικής. Άλλως τε πολλοί μεγάλοι βιρτουόζοι μάς θύσαν και έργα τώσον ένδιαφέροντα, ώστε αυτά και μόνον να άρκούν να δικαιώσουν τή μνήμη των. Τέτοια έργα, πού και σήμερα θεωρούνται άληθινά διαμάντια της φιλολογίας του βιολιού, έγραψαν όλοι οι παληότεροι αυτοί διδάσκαλοι, τώσον δε άγνωστ ήμπεύσεως και τώσο καλογραμμών, ώστε να τί έχουν πάντα «ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ»

σε έκλεκτή θέσι στο ρεπερτόριό τους όλοι οι καλλιτέχνη του βιολιού, μεγάλοι και μικροί. Πολύ συνοπτικά θά άναφέρουμε, έκτός από τις Σονάτες και τά κοντσέρτα τους, και μερικά άκόμη πιά γνωστά, όπως τήν μνημειώδη «Φόλλα» του Κορέλλι, τήν «Τρίλια του διαβόλου» του Τσοπίν-άπό τις σονάτες τους και αύτά-τήν Σακόν του Βιτάλι κλπ.

Ταλέντα μεγάλων βιολιστών βγήκαν σε όλες τις

χωρες όπου ή μουσική είχε πάρει τήν δέουσαν ανάπτυξι. Η ανθρώπινη μεγαλοφύρα δέν έχει ποτέ διαλέξει όρισμένον τόπο γιά νά μάς δείξη τήν άθνησί της. Ο μεγάλος Παγκανίνι (1782—1840), άληθινός βιολιστής θρόνος περί τό όνομα του όποίου έχουν γραφή οι πιά άπίθανες ιστορίες τόσο γιά τήν πραγματικά έκθαμβωτική του τέχνη όσο και γιά τις τόσεις του περιπέτειες και έκκεντρικότητες, ήταν Ιταλός. Σχεδόν αύτοδιδασκτος άλλα μά ένα ένστοτικό πού βγαίνει από τά όρια τών ανθρώπινων δημιουργικών δυνατοτήτων του είδους, δέν άήκησε καμμιά σχολή. Ήταν μιά άσυλληπτου μεγαλείου βιολιστική προσωπικότης πού δημιουργήθηκε από ένα ένστοκτον πού πολλοί τό χαρακτηρίζαν τότε ως διαβολικό. «Αν κρίνωμε από όσα άναφέρει γι' αυτόν ή παράδοσις και από πολλά έργα του πού δείχνουν όχι μόνο τό άφθαστο δεξιοτέχνη άλλα-άμα ζέρομε νά διαβάσουμε και μεταξό τών γραμμών των-τόν άληθινό μουσικό, πού είχε μέσα του τό ένστοτικό της έκφραστικής ζωτανίας και σε πολλά σημεία και μιά άνώτερη μουσική αντίληψαις, πρέπει να ήταν καταπληκτικός και θραστος όχι μόνο σε έργα σάν τά δικά του, άλλα και σε κλασικά. Είπαμε ένα πρόγραμμα του του 1830 από μιά συναυλία πού δόθηκε στη Βιέννη, στην όποία έπαιξε τό κοντσέρτο του Μπετόβεν. Τό είχε κάποιος συνάδελφος και τό διαφύλαττε σάν ιερό κειμήλιον. Ένα μόνον είχε μοηθητή ό Παγκανίνι, τόν «Σίβερι πού φαίνεται πως ως βιολιστής ήταν καθ' όλα αντάξιος του.

Ευγένιος 'Υζαΐ

Μιά πολύ επιβάλλουσα φυσιογνωμία, λίγο προγε-
νεστέρη, ήταν το επίσης 'Γαλλο **Βιότι** (1753—1824)
πού άν και μεγάλος βιρτουόζος και μουσικός δέν ήταν
ό καλλιτέχνης πού διψούσε γιά τή χειροκροτήματα ενός
ένθουσιώδους άκροατηρίου· διέκοπτε μάλιστα κατά πε-
ριόδους τήν καριέρα του ώς έκτελεστο γιά άλλες μου-
σικές του άπασχολήσεις. Μάς άφισε 29 κοντσέρτα γιά
βιολί, άληθινή διαμάντια κλασσικού στύλ, μερικά τών
οποίων παραμένουν ώς πρότυπα κλασσικών κοντσέρτων
γιά βιολί και έχρησιμοποιήθηκαν και χρησιμοποιούν-
ται ώς έπιβεβλημένα ώς δημοσίους τελικούς διαγω-
μιούσους γιά βραβεία, όπως γίνονται στό Κονσερβατώρ
τών Παρισίων, τών Βρυξελλών κ. ά

'Εδω πρέπει να αναφέρουμε και τόν **Μπατζίνι**
(1818—1897) πού ήταν ένας θαυμάσιος βιολιστής αλλά
και ό έμπνευσμένος μουσικός πού σιγά σιγά ώς άφοσίωθη
με άλλων τών σύγχρον. Διετέλεσε και διεθυντής του
'Ωδείου του Μιλάνου. Στά νεϊάτα του είχε γράψει γιά
βιολί τήν **Ronde des lutins**, ένα έργο πού και σήμερα
αίχεται συχνά από μεγάλους βιολιστές. Πολύ χαρα-
κτηριστικό έχει και πολλές άκροβασίες. 'Επειδή δέ τό
όνομα του Μπατζίνι παρέμεινε περισσότερο μ' αυτό
του τό έργο μερικοί τών άπεκάλεσαν ώς **κινεσλουέ του**
Ιραπέρις violinistiche μέ τήν έννοια του περιτρεφόμε-
νου τραπέζιου από τούς όπνωτιστές, πού ήταν άλλοτε
τόσο πολύ τής μόδας...

'Όλον αυτό τόν καιρό και μάλιστα κατά τόν 19ον
αίωνα όποτε έσημειώθηκε μιá συνεχής εξέλιξη και πρό-
οδος τόσο στη μουσική δημιουργία όσο και στην τέχνη
των έκτελεστών ή ιστορία έχει γράψει άνειτίηλα τά
όνόματα βασίμων βιολιστών όλων τών Ευρωπαϊκών χω-
ρών· θά τούς αναφέρουμε συνοπτικά. 'Ο **Σπόρ** (1784—
1859) πού ήταν και μεγάλος συνθέτης, ό **Γισάχιμ** πού
του άξίζει ή προσωνομία του Πατριάρχου τής τέχνης του
βιολιού γιαι ή προσφορά του γιά τήν άληθινή αντίλη-
ψη του στύλ στην έκτέλεσι είναι άξιοσέβαστη· οι συνε-
χισται τής σχολής του Κόρλ Χαλίρ, Βίρτ, Μπέκε κ. ά.
'Ο Μπουρμέστερ και μετεγενέστερα ό Κούλεκομφ
(τόν όποιο υπάρχουν και θαυμάσιοι δισκοί) έκπροσω-
πούν κατά τόν επιβλητικότερο τρόπο τή Γερμανική scho-
λή, ό Χελμσπεργκερ, ό Γκρόν, ό Ροζέ κ. ά. τήν Βιεν-
νεζική, ό Μπρόβκοφ, ό Πετονιόφ, και ό 'Αουερ τή
Ρώσική σχολή από τήν όποιαν βγήκαν καλλιτέχνη
πρώτου μεγέθους σάν τόν Μίσα 'Έλμαν τόν έκπληκτι-
κό **Χάιφες** κ. ά. 'Ο **Σβένδσεν** με τή σχολή του στη
Μορβηγία, ό Μοναστέριο ό Μανέν και άλλοι στην 'Ισπα-
νία, ό Σέρτι, ό Σεράτο κ. ά. στην 'Ιταλία, ό Σέβσικ και
οι μαθηται του μεταξύ τών όποιών ό Κούμπελικ στην
Πράγα, ό Χουμπέκ στη Βουδαπέστη πού έβγαλε σόν
τούς άλλους και τόν διάσημο Τζιγκέτι, ό άσύγκριτος
Πολωνός Βιενιάβσκυ, άληθινή βιολιστική μεγαλοψυ-
σία... όλο τόν κόσμο, όπου διαρκώς έταξείδευε, γιά νά
μήν αναφέρουμε παρά μόνο όνόματα καλλιτεχνών πού
τό ταλέντο τους θαυμάσθηκε παντού, άποτελούν μιá
πλειάδα καλλιτεχνών πού αγάπησαν τήν τέχνη του
βιολιού και τήν έκαναν να αγαπηθί με τό παίζιμό τους·
πολλοί δέ άπ' αυτούς με τούς άνταξίους μαθητάς των
και με τά έργα των άφισαν ίχνη άνειτίηλα τής διαβά-
σεως των από τό καλλιτεχνικό στερέωμα.

'Ιδιαίτερος λόγος όμως άξίζει να γίνη γιά τή με-
γάλη Γαλλο-Βελγική σχολή του βιολιού, γιαι έχει ώς
έκπρωσώτους μεγάλους και ιστορικούς βιρτουόζους
πού άφισαν ένα όνομα άθάνατο τόσο ώς καλλιτέχνη
όσο και ώς συνθέται έργων πού έπλούτισαν άληθινά

τή φιλολογία του βιολιού και πού θά μείνουν άνυπέ-
ρβητα ώς έργα γραμμένα γιά νά αναδείξουν όλες τίς
όμορφές του βιολιού αλλά και γιά νά μάς γιορτα-
σουν με τήν ελικρινεία τής έμπνευστός των. Τό όπτερο
στύλ τους άφ' έτέρου τά καθιστά αιώνια πρότυπα
έργων πού θά δίνουν πάντα τό φως στός νέους βιο-
λισταίς μόλις φθάσουν στό σημείο νά συνειδητοποιούν
τό ταλέντο τους.

Τέτοια είναι τά έργα τών μεγάλων Γάλλων βιολι-
στών **Κρώτσερ** και **Ρόντ** πού ήκμασαν στός άρχός
του 19ου αιώνος. Στόν πρώτο ώς γνωστόν ό Μπετόβεν
άφέρωσε τήν περίφημη 9η του Σονάτα γιά πιάνο και
βιολί, τήν έπιλεγομένη 'Κρώτσερ-Σονάτα'. (*)

Οι Βέλιοι μεγάλοι διδάσκαλοι του βιολιού 'Έρχου-
ται έν συνεχεία νά λαμπρύνουν τήν τέχνη του όργάνου
με τήν όπτεροχό τους έκτέλεσι αλλά και με τά έργα
τους και με τή διδασκαλία τους. 'Ο **Μπεριό** μάς δείχ-
νει τή χάρι, τή δεξιότητά, τό μουσικό πνεύμα του στά
9 κοντσέρτα του, στην Φαντασία-Μπαλλέτο και τόσα
άλλα έργα του, ό **Βιετόμ** συνεχίζει αλλά και έμφανί-
ζεται σάν άστέρι πλέον τής βιολιστικής τέχνης. 'Έχει
άληθινό συνθετικό ταλέντο και μεγάλη μουσική μόρφω-
σι. Στά 20 του χρόνια είχε ήδη παρουσιάσθι με τό
πρώτο του κοντσέρτο γιά βιολί, ένα πρότυπο βιολιστι-
κής τέχνης, μελωδικότější λίγο Ιταλιανίζοντας στύλ
άλλά ζωντανό, έμπνευσμένο, και ραμααλό και έλεγχο-
κό όπως μάς τό δείχνει σόν φινάλε με έκνευσι τίς
όμορφες οισιρές από στανκκάτα και σπικκάτα. Τό καθέ-
να από τό έκόμμενα 4 κοντσέρτα του βαινει τήν άνιο-
σαν από μουσική άπόφασα και άν τό 4ο μάς δίνει τίς
πρώτες όπτεροχες έκφραστικές γραμμές, τό 5ο μβαινει πιά
σέ ένα άληθινά συμφωνικό πλαίσιο. 'Ο Βιετόμ ήταν
έναν μεγάλος βιρτουόζος πού έλαμφε παντού με τόν
μεγάλο του ήχο και τήν όπτεροχό του τέχνη. 'Ενας έπι-
βλητικός άνδριάς του έστίθη στό κέντρο του πάρκου
του Βερβί τής Ιδιαίτερας του παρίδους κοντά τή
Λιέγη.

'Ο **Λεονάρ** άλλος μεγάλος βιολιστής ήταν και δια-
κεκριμένος μουσικός και καθηγητής πού δημιούργησε
σχολή από τήν όποια βγήκε ό άσύγκριτος **Τόμσον**.

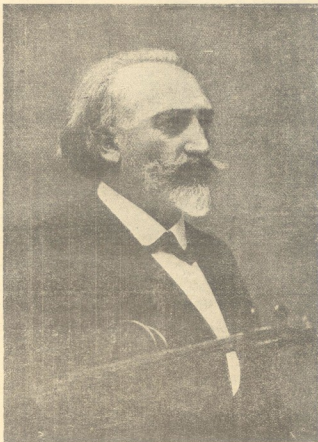
Τό Κονσερβατώρ τών Βρυξελλών συνεκέντρωσε
διαδοχικά ώς καθηγητάς του γιά τήν συνέχεια τής
έθνικής σχολής του βιολιού και τούς τρεις αυτούς με-
γάλους καλλιτέχνες και μετ' αυτούς, γιά νά κρατηθί
ή αγγλη τής σχολής, τόν Βιενιάβσκι και τόν Χουμπέκ.
Είναι δέ συγκινητικό νά βλέπη κανείς τά όνόματά των
χαραγμένα σέ τιμητικό πίνακα με τίς χρονολογίες
κατά τίς όποιες έβίδωσαν εις τό 'Ιδρυμα και τό έλάμ-
πρυναν με τή φωτεινή τους συνεργασία.

'Εν τώ μεταξύ όλλοι Βέλιοι διαπρεπει καλλιτέχ-
νοι του βιολιού φιλοδοξούντες νά σταδιοδρομήσουν
και πέραν τών όρίων τής πατρίδους των έγκατεστάθη-
σαν στό Παρίσι. Μεταξύ αυτών ό **Μασσάρ**, πού είχε
και άληθινή καθηγητική άνωτερότητα, προσελήφθη ώς
καθηγητής στό Κονσερβατώρ τών Παρισίων, τήν 'Ιδια
περίπου έποχή πού άλλος Γάλλος συνάδελφός του ό
'**Αλάρ**, και έκίνους έξαιρετική καθηγητική φυσιογνωμία,

(*) ΣΗΜ. Τό επιβλητικό αυτό έργο είχε φαίνεται
μλήσει τόσο βαθεία στην ψυχή του Τολστόι ώστε στό
όμότιτλο μυθοστόρημά του να πέρνη κι' αυτό με θέσι
στην πλοκή του έργου και στην άλληλουχία τών γεγο-
νών πού κατέληξαν στό Ιστορούμενο δρώμα.

δημιουργοσε και αὐτὸς πλειάδα ἀληθινῶν καλλιτεχνῶν τοῦ ὄργανου. Ἀπὸ τότε ἡ Γαλλο-Βελγικὴ σχολὴ κατέκτησε παγκοσμίαν ἐπιβολὴν καὶ φήμην. Ὁ μεγάλος Κράσιερ ἀφοῦ εἶχε τελειώσει τὶς σπουδὲς του μετὰ τὸν Χελμεμπέρχερ στὴ Βιέννη πῆγε νὰ πάρῃ τὰ φῶτα καὶ τῆς Γαλλικῆς σχολῆς στὴν τάξι τοῦ Μασσάρ. Στὰ 79 τοῦ σήμερα χρόνια εἶναι πάλιν δημοσιὰ ἀλλὰ δταν πιάνει τὸ βιολί του σὲ κύκλο φίλων καὶ ἀχόρτα-

ἔργων μουσικῆς δωματίου καὶ εἰδικότερον τῶν τελευταίων κουαρτέτων τοῦ Μπετόβεν. Καὶ ἦταν ἀφρατοὺς μετὰ τὸ κουαρτέτο του ὁ Καπὲ σ' αὐτὰ τὰ ἔργα. Μᾶς μείνει ὡς μιὰ ἀπὸ τὶς ἱερώτερες καλλιτεχνικῆς μας ἀναμνήσεις ἡ ἔρμηνεια τῶν ἀπὸ τὸν Καπὲ καὶ τὴν ὄμαδα του ποὺ ἐβίβει ἐκδηλοῦς τοὺς ἀληθινούς δραματισμούς τοῦ ὑπερπυρῶν ποὺ αἰσθάνεται κάθε ἀληθινὸς μουσικός διὰ κυριαρχοῦν σ' αὐτὰ τὰ ἔργα.

Σεζάρ Τόμσον

Τὸν Μασσάρ διεδέχθη ὡς καθηγητὴς τῶν Κονσερβατοριῶν τῶν Παρισίων ὁ ἐπίσης μαθητὴς του Βέλγος Μαρσὲ, ποὺ ἦταν ὄχι μόνον ἐξοχος καλλιτέχνης τοῦ βιολιοῦ ἀλλὰ καὶ θαυμασίως καθηγητὴς μετὰ σπανιότητα μεταδοτικὸ ἐνφράσως καὶ παλμοῦ. Ἀπὸ τὴν τάξι του βῆκαν ὁ ἀλέξαστος Τιμπῶ, ὁ Ρουμάνος τὴν καταγωγὴ Φλέξ, ποὺ καθηγέτευσε μετὰ μεγάλην ἐπιβολὴν στὸ Βερολίνον ἐπὶ μακρόν, καὶ ὁ ἐπίσης Ρουμάνος ἀλλὰ ἀπὸ νέος ζήσας στὸ Παρίσι Ἐνέσκο ἀξιοσεβαστὴ φυσιογνωμία, ἐξόχου βιολιστοῦ καὶ μουσικοῦ ποὺ ὑπῆρξε ἐπὶ χρόνια καθηγητὴς καὶ τοῦ σημερινοῦ παγκοσμίου φήμης βιολιστοῦ Μενουχίν.

Ὁφίλομε νὰ ἀναφέρουμε ὡς μιὰ διακεκριμένη βιολιστικὴ φυσιογνωμία καὶ τὸν Γάλλο Καπὲ ποὺ βῆκε ἀπὸ τὴν τάξι τοῦ Γκαρσέν στὸ Παρίσι καὶ ποὺ ἡ προσοφρὰ του στὴν τέχνη ἦτο πολὺ μεγάλη πρὸ παντός τοῦ κουαρτέτου. Ἦτο ὁ κυριώτερος συγχωριστὴς τῆς δράσεως μετὰ καλλιτεχνικῆς ἐνώσεως ποὺ εἶχε ἱδρῶσει ὁ Γκαρσέν καὶ ποὺ εἶχε γιὰ ἔμβλημα τῆς τῆ μελέτῃ

Βέλγιον διὰ κατὰ τὴν περίοδον τῆς διεθνούς ἐκθέσεως τῶν Βρυξελλῶν τοῦ 1897 εἶχαν παίξει μαζί τὸ κοντσέρτο γιὰ δύο βιολιά τοῦ Μπάχ καὶ διὰ τὸ καλλιτεχνικὸ αὐτὸ γεγονός ἦταν ἀλέξαστος καὶ ἀνυπέβλητος, γιατί μόνον δύο τέτοιοι καλλιτέχνη μποροῦσαν νὰ ἀποδώσουν στὴν τελειότητα τὸ μνημειώδες αὐτὸ ἔργο μετὰ τὴν ὑπέριττη ἀρχιτεκτονικὴ του, μετὰ τὴν μεγάλην ἐκφραστικὴν του γραμμὴν στὸ Λάργκο, καὶ μετὰ τὶς θουμῶσεις ἐκεῖνης ἀναλλαγῆς τῶν δύο βιολίων στὸ πρῶτο καὶ στὸ τελευταῖο μέρος γιὰ τὴν ἰδεώδη ἀπόδοσιν τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖται πρὸ παντός ὁ δύο ἐκτελεσταὶ του νὰ εἶναι ὄχι μόνον καλλιτέχνη μεγάλης περιουσίας ἀλλὰ καὶ ἰσοῦψοι στὸ μεγαλεῖο τους. Ἡ ἐντύπωση ἦταν τέτοια ὡστε πολλὰ χρόνια ἀργότερα ἀκόμη τὴν ὑπενθιμίζαν συχνὰ οἱ μουσικολόγοι. Ἦταν ὁμας δυστυχῶς τὸ κύνειον ὄσμα τῆς συνεργασίας των, γιατί παρεγγήγησεν μετὰ βα-

θείς ρίζες έχορισε από τότε το δρόμο τους. Πάντως τον Ύψαυ που ελάμπρυνε τον Κοσερβατουόρ των Βρυξελλών ως καθηγητής, μετά την αποχώρησή του Χουμπέκ αναλαμβάνοντας την διεύθυνση της Μουσικής 'Ακαδημίας της Βουδαπέστης, διεβέθη ο Τόμσον από το 1898 μέχρι του θανάτου του το 1931.

Τους εζήσαμε επί χρόνια και τους δύο και μάς μένει αξέχαστη ή επιβλητικότητα των, το μεγαλείο, των. Σ' αυτό συνέτεινε βέβαια ότι ήμασαν σε εποχή που είχε πιά καλμάρι ο παρουσμός του Βαγνεριουό που ως τα 1890 περίπου ήταν ακατάχατος και που με τις νέες ζυμώσεις που άρχισαν παντού και προπάντων στη Γαλλία ή τάσις της έκκεντρούως της μουσικής ιδέας και της επιδιώξεως καλλιέργιας ενός υγιούς νεοκλασικισμού έσπρωχνε και τους βιρτουόζους σε παρόμοιο δρόμο. Η δημιουργία του Μπράμς, του Σεζάρ Φράνκ άνακτουσε τά δικαιώματά της και οι πραγματικά μεγάλοι βιρτουόζοι που έπρεπε να ήσαν και μουσικοί συγχρονισμένα κατεύθυναν τις αντίληψεις των γύρω την τέχνη στην άνελευρία και την απόδοση όλου του πνευματικού στοιχείου του κάθε έργου, πρώτη προϋπόθεση για την άνωτερη έρμηνεία του, ως τό μεγάλο τους ιδεώδες.

Ο Ύψαυ ήταν ένας τέτοιος μεγάλος μουσικός που έννοουσε με τό βιολί του να εξυπηρετή την εξύψωση της μουσικής σε όλους της τους τομείς. Έπαιζε άφθαστα τά κοντσέρτα του Μπάχ και τό Μπετόβεν με άποστροφές έκφραστικές που έμοιαζαν σάν ανθρώπινες έκπληξεις, με δραματισμούς χρωμάτων άνείπατο κάλλους. Ο Σεζάρ Φράνκ, που τόν έθαύμαζε βαθεία, τό άφίερωσε την άνάστατη Σόνάτα του. Είχε ίδρύσει τά Κονσέρ Ύψαυ τών όποιων και διεθύνθη την όρχήστρα επί χρόνια, επιδιώκων να γνάριση στό κοινό των Βρυξελλών ότι νεώτερο μεγάλο έργο δειζιζε να άκουσθή από όλους.

Δέν ήταν ό καλλιτέχνης τών ρεσιτάλ, στά όποια πολλοί άλλοι έβιδαν λίγο από όλα για να ίκανοποιήσουν την περιέργεια του κοινού, ήταν ό άφθαστος έρμηνευτής έργων για βιολί και όρχήστρα, που την έκανε να μεταμορφώνεται πάντα όταν τον συνάδωθε, άκολουθούσα τό καλλιτέχνη σε όλες τις λεπτότερες άποχρώσεις που έδινε στη φρασεολογία του, ενό στά ρυθμικά μέρη ή ζωνάνια του μετεδίδετο σε όλους τους έκτελεστάς, πολλές φορές δέ άθελά του όπεγραμμίζετο άκόμη και από τά φράια του μακρούα μαλλιά.

Είναί ένας αξέχαστος καλλιτέχνης που τό βιολί του είτε Μπάχ, έπαιζε είτε ότιδήποτε μοντέρνο ήταν κάθε στιγμή στην όπηρεσία της μουσικής.

Αντίθετος φύσις ο Τέμσον συνητάτο όμως άπόλυτα μαζί του στη μεγάλη γραμμή, στην όπεροχη άρχιτεκτονική, στην εξυπρέταση της άληθινής και ελικρινούς μουσικής ιδέας. Αδούτηρος στό ζήτημα του καθάρου στυλ έπέδωκε πρό πρό παντός την εξεάσωση στην τέχνη και οι δραματισμοί του πηγαίναν περισσότερο σάν στους θόλους μιās έκκλησίας σάν σε μία θεϊκή όπτασία που πρέπει να κυριαρχεί τών ανθρώπινων αισθημάτων, τών ανθρώπινων παθών.

Και έπιδή όλα αυτά ένγίνοντο πάνω στο βιολί, άς ποούμε πρώτα ότι είχε μία φυσιολογική διάπλαση γεννημένου βιολιστού. Ο άος δάκτυλός του, ό μικρός ήταν πολύ μακρύτερος του συνήθους έφθανε σχεδόν τό μήκος του παραμέσου ενό περιέργως ό μέσος ήταν πύ

κοντός και έτσι οι 4 δάκτυλοι του ήταν σχεδόν ίσομήνεις, ή δέ παλάμη του είχε πλάτος μεγαλύτερο του ουνήθους. Μιά τέτοια διάπλασις άριστοέρ χεριού του έδιδε μία καταπληκτική εύκολία στις διπλές νότες και προπάντων στις όκτάβες ντουάτες όπως λέγονται, δηλαδή στη διαδοχή όκταβών με 1 και 3 και με 2 και 4, και έτσι μπορούσε με μία μόνο δοξαρία να παίξει ή μένη μία κλίμακα όκταβών τό κάτω λά ως τό όπερόφηλο λά με έναν άέρα σάν να έπαιζε μία κλίμακα στην πρώτη θέσι. Έτσι είχε και πλούσια ήχητική και πολυφωνικές δυνατότητες που είχαν προκλήσει τό θαυμασμό και τό Γιοάχιμ και τό Σαραζάτ σε μία κατ' ίδιαν συνάντησή τους.

Από μουσικής άπόφωσις ήταν άσυλληπτο μεγαλείου έρμηνευτικής κάθε έργου καθάρως μουσική, άρχίζοντας από την «Φολλία» του Κορέλλι, που την έπαιζε κατά διασκευή δική του με ένα βάθος έρμηνείας που θύμιζε άληθινές κατακόμβες και όχι με μία άδειάκη ένταση ήχου όπως παίζεται συχνά επί τών ήμερών μας σε διασκευές όπου έπιδιώκεται περισσότερο ή λάψις και όχι ή έγκαρτήρισις, ή άωτερικότησις που άποτελεί άσφαλώς την προέχουσα ιδέα του Κορέλλι όταν την έγραφε. Ήταν έπίσης άφθαστος στη Σακόν του Βιτάλι που την είχε διασκευάσει με συνουσία έκκλησιαστικού όργανου και στό τελευταίο της κρεσέντο την έβιδε τόσο άρρενωπή και πλούσια σε ήχητικά κύματα ώστε να άφήνι τόν όργανιστά να άνούγεται και αυτός στό πλευρό του όσο ήθελε χωρίς να άπάρη φόβος να βγή από τό δρόμο του συνουβού. Μάς μένει αξέχαστος ό Τόμσον όπως μένει αξέχαστος σε χιλιάδες μαθητών του που έσταδιοόρμησαν σε όλα τά μέρη τό κόσμου, και στις όχοιχτες τών 5 'Ηπειρών.

Και στην Έλλάδα ή σχολή του εκπροσωπείται, πλην του όποφανομένου, από τους κ. κ. Μπουσινιτούι, καθηγητή τών Ώδείου 'Αθηνών, και Σοδύλτες, καθηγητή τού Έλληνικού Ώδείου. Της σχολής του εκπρόσωπος ήτο έπίσης και ό άλλος καθηγητής τού Ώδείου 'Αθηνών Φρόνκ Σουαός μεταξύ τών διπλωματούχων της τάξεως του όποιου είναι και ό καθηγητής τού Ώδείου 'Αθηνών Κοσ Γ. Χωροφάς και ό άείμνηστος διευθυντής τού Έλληνικού Ώδείου Βόλου Βασ. Κόντης. Ο καθηγητής τού Ώδείου 'Αθηνών Κοσ Φρ. Βολωνίτης είναι διπλωματούχος τού Έθνικού Ώδείου τών Παρισίων και μαθητής τού Μαρσίκ.

Άλλος διακεκριμένος εκπρόσωπος της Βελγικής σχολής είναι ό Κοσ Γ. Λουκόδης εκ τών έκλεκτοτέρων μαθητών τού Ύψαυ. Η Κα Νέλλη Εύέλπιδη και ό Κοσ Γέροντας είναι διπλωματούχοι της τάξεως τού Μαρσίκ στό Ώδείο τών Βρυξελλών, συνεχιστοί της σχολής Ύψαυ.

Οι μεγάλοι βιολιστάι του αιώνας μας που ελάμπρυναν την τέχνη του βιολιού ήταν, πλην τών Κράϊόλερ και Τιμπό, ό αξέχαστος Χαούπερμαν που θαυμάστηκε επανειλημμένως και στός 'Αθήνας και από τους σημειρενικούς κυριώτεροι ό Χαίφτες, ό Μενουόιν, ό Ποιχόντα, ό Φραντζεσκάτι, ό Τσιγκέτι, ό Ρώσσο, 'Οστράχι.

Ο χρόνος θα δείξη κατά πόσον οι έκπληκτικοί αυτοί δεξιότανοι θα παραμείνουν εις την ιστορίαν ως πρότυπα μιας τέτοιας έξέλιξεως της τέχνης του βιολιού κατά τόν 20όν αιώνα, ώστε οι τεχνοκρίται του μέλλοντος να μπορούν να άποφανθούν κατά πόσον ή τέχνη αυτή έξελεχθή προς μίαν άληθινήν άνούσων.